

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De mortificatione intellectus, siue iudicij proprij in rebus agendis. Cap. 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

De Mortificatione intellectus, siue iudicij
proprij in rebus agendis.

CAPVT X.

INTELLECTVM nostrum ab eo actu, quo iudicat de rebus, & discernit quid in quaque re tenendum aut agendum sit, solemus vocare iudicium, ab ipsa actione quam elicit, ei nomen imponentes, aut sub ea illum considerantes. Quod verum est, si ab eo, quod est in re, vel debet esse in actione, non deuiat, falsum verò, si aliter sentiat ac iudicet, quàm res vel actio se habet. Hic autem actus eius, qui iudicium appellatur, & noster proprius est, multa indiget abnegatione, quam vt tractemus, ab ipsa definitione eius incipiamus oportet. Proprium ergo iudicium est, quod non est Dei nec hominum sapientium iudicio conforme, sed singulare nostrum, ab aliorum diffinitione ac sententia dissentiens. Sunt enim plurimi etiam in cœtibus spiritualium virorum, qui ita propria sententia, ac sententia sanctæ Ecclesiæ & Consiliorum adherent; qui quod ipsi iudicant, meram veritatem: quod alij contrari sentiunt, nugæ & deliramenta iudicant: qui se in sententia sequentes amant, sibi autem contradicentes arido corde & oculis toruis aspiciunt: qui denique, si suo sensui aliquid opponatur, mirum in modum turbantur & contristantur, & quod semel animo conceperunt, pro regula veritatis habent, & ab omnibus pro tali habendum esse decernunt. Vitium hoc intellectus generaliter ex superbia & præsumptione nascitur, qua quis seipsum magnum aliquid reputat, alios verò, quasi infra iacentes, despicit, & scientia ac prudentia minores existimat. Ex hoc vitio propria voluntas exoritur, omnium peccatorum initium; quia, qui se putat in omnibus punctum attingere, quod alij à se decreta & volita non faciunt, sustinere non potest. Quod indicatum est ab Ecclesiastico, dum ait: Synagoga superborum non erit sanitas: frutex enim peccati radicabitur in illis, & non intelligetur. Quinam sunt isti superbi? Nonne qui seiplos supra alios extollunt, qui suas sententias statuunt, & alienas despiciunt: Hi nunquam ad salutem redibunt, quoniam initium acianuam salutis, nempe intellectum habent obcœtatum. Frutex peccati, vel stirps, ac initium peccati, nempe voluntas propria altas radices ager in illis, priusquam se tanto malo infectos intelligant. Vultus in corpore scœdum quidem est, sed in facie scœdissimum: macula in linteo turpis est, sed in mundo bysso turpissima: sic omne vitium suam habet deformitatem, at duricies intellectus & iudicij proprietas, quia faciem hominis turpat, nempe intelligentiam, & byssum, nempe lucem naturalem, obscurat, est cuiusdam turpitudinis genus in signe.

Qui hoc proprium iudicium non abnegant, nec illud superiorum ac sapientium iudicio submitunt, manifestum incurrit errandi & se præcipitandi periculum. Quare monet Salomon: Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo, & ne innitaris prudentiæ tuæ. Quali dicat, non in propria prudentia ac rerum gerendarum dexterritate, sed in Domino esse confidendum: qui homines sæpe per alios homines docet, ne errent, & ideo alij sunt humiliter auscultandi. Et Basilius ait: Quod sicut in vniuersum vti propria voluntate arbitriòve, alienum est à recta ratione, ita maioris partis iudicio non stare, est contumaciæ & perniciæ periculum incurere. Ex hoc turpissimo fonte magnâ errorum, hæresum, & discor-

diarum pars ortum habuerunt: dum perditissimi homines malunt in iudicio rerum suis ineptis definitionibus adherere, quàm Ecclesiæ & sapientiorum iudicio gubernari. Videmusque completum illud Salomonis: Ambulans recto itinere & timens Deum despicitur ab eo qui infami gaudetur viâ. Quoniam isti non solum errant, & ab eo, quod rectum est, deuiant, sed etiam infallibilem veritatem tenentes & viam rectam ambulantes irrident. Illuduntur planè à dæmone, cuius sententiam in suo proprio iudicio sepiissime venerantur, à quo pro vero lumine terram obscuritatem excipiunt. Quam perniciem impossibile est euadere quempiam (inquit Cassianus) iudicio proprio confidentem, nisi Paulum mentem, vt idem sapiamus omnes, audiatur, & pro meliorum ac sapientiorum sententia suum iudicium abiciat. Optimè dixit Climacus: In his, qui sibi credunt, dæmon sæpe propheta fit: Ab hoc autem falso propheta edocti, qui pater est omnis mendacij, quid nisi mendacium & falsitatem imbibent, qua intellectu decepti, mores suos fallant, & alios eorum doctrinam aut exemplum sectantes decipiant? Proprium ergo iudicium fidendum non est, sub cuius velamine ex vna parte diabolus, & ex alia se proprius amor abscondit.

Quemadmodum enim si medicus ad medellæ agritudinis accersitus, illi mederi nesciat, & nos periculo mortis exponat: aut si aduocatus ad litem defendendam admissus suâ ignorantia illam perdat, nunquam deinceps eorum vitium operâ, quos nouimus vitæ & substantiæ destructores, ita cum experimento didicerimus nos à proprio iudicio, non semel aut bis sed sepiissime fuisse deceptos, æquum est, vt nunquam ipsum ad consilium admittamus. Iudicium proprium non tantum diabolus decipit, sed & proprius amor mouet, ad eò vt quotiescumque proprium iudicium sequimur, proprio etiam amore regamur. Quis autem vel ignorantissimus nesciat, amorem in propria causa iudicem fuisse suspectum, à quo æqua non fit speranda sententia? Legibus humanis statutum, inquit Bernardus, & in causis tam Ecclesiasticis, quàm secularibus seruatum scio, speciales amicos causantium non debere admitti ad iudicium, ne vel fallant, vel fallantur amore suorum. Quod si culpam amici, tuo iudicio, amor illius aut minuit, aut profus abscondit, quanto magis amor tui tuum contra te iudicium fallit? Hæc ille. Cum ratio si attentius inspicatur, adeò euident est, vt frustra in alijs querendis laboremus. Certum est enim, amorem, quo maior est, eo magis cæcum esse, magisque à recto veritatis tramite deuiare. At amor amicorum & propinquorum iudicia peruertit, vt in illorum causis palam eremus, & falsum pro vero, ac pro bono malum amplectamur. Quid ergo amor nostri ipsorum faciet, qui longè maior est, nisi proprium iudicium obscurare, & nos sub veritatis prætextu decipere: Iudicium igitur proprium, cæco nostri amore vestitum & ab illo gubernatum, semper suspectum habendum est, & maiori lucro tribuendum cum sapientibus errare, quàm cum nostro sensu verum attingere. Nam si cum sapientibus errauerimus, aliquam apud Dominum excusationem habebimus, quod illos sequuti sumus, qui lucem scientiæ præferbant: si autem noster nos sensus nostrumque iudicium fallat, nulla nos excusatio, quasi ex malitia peccantes, à flagello eius indignationis eripiet.

Hæc in detestationem proprii iudicij sufficiant: nunc in quibus sit abnegandum videamus. Negare proprium iudicium oportet in his, quæ pertinent ad doctrinam & inquisitionem veritatis: ita scilicet, vt nullaratione ligati, veram eam opinionem putemus,

quam

Eccles. 3.
30.

Prou. 3.
5.

Basili. in
reg. bre-
ui. 123.

Prou. 14.
2.

Cassia.
coll. 6.
c. 11.
Philipp.
2.

Climac.
grad. 3.

Bern. lib.
de gradibus
humilit.

Arist. 1.
Metaph.
c. 3.

quam esse falsam omnes sapientes, aut illam impugnan-
do aut oppoſitam amplectendo, putarunt. Cum enim appetitus ſciendi magnus ſit in homine, adeo
vt à Philoſopho ſcripſiſſet, Quod omnis homo ſua-
pre natura appetat ſcire; ſit vt facilius erga cogniti-
onem veritatis, quam erga res agendas affectu paſſio-
nis capiatur. Et ſicut mater amore cæca plus in pro-
prio filio, quam in filiis altarum complacet ſibi; eum-
que, cum deformis ſit, omnibus aliis infantibus ven-
uſtior em exiſtimat: ita quilibet opinionem à ſe con-
ceptam tenerius amat, & cum nec latum vnguem à
delitio diſtet, quaſi veriore & efficacioribus ratio-
nibus fulcitur, aliorum ſapientiorum opinionibus præfert.
Hinc tot nouitates, tot ſententia nunquam audita in ſcholas inuectæ, quas ſi euident ratio veras
eſſe conuinceret, taceremus quidem; ac ſi (vt tu ipſe
fateris) rationibus ſolum probabilibus nituntur, quare
plus tuæ probabilitati credis, quam auctoritati omnium
ſapientium? quos nixus leui fundamento contemnis.
Hoc tuum fundamentum clariffima prif-
cotum ingenia viderunt, & illi fatiſcecerunt, aut tan-
quam puerile aſpernati ſunt, quibus non deberes
tuum iudicium præferre, niſi forte exiſtimes Domi-
num in apertione huius veritatis illos omnes præteri-
iſſe, & tibi ſoli in angulo mundi poſito reuelatſe.
Conuerte obſecro lumina ad elapſos vite tuæ an-
nos: vide quoties alicui opinioni ſummiter ad hæſiſti,
& poſtea ſucceſſu temporis nouiſti te fuiſſe decep-
tum, & non ſine magno pudore ſententiam corde,
verbo, & ſcripto mutatiſti. Idem nunc es, qui antea
eras, idem ingenium habes, licet forte magis excul-
tum, & ob id magis proprio amore cæcum, & magis
in ſuperbiam elatum, & ob id non debes aduerſus
ſententias omnium illi fidere. Multa falſa ſunt prima
ſpecie probabiliora veris; & multa vera, quæ diffi-
cilis quam falſa defenduntur, quia ab intellectu re-
bus ſenſibilibus cognofcendis aſſuero minime pene-
trantur: quare nec illa ob rationem (vt videtur) in-
ſolubilem admittenda ſunt, nec iſta ob difficultatem
repudianda. His iudicium in diſquiſitione veritatis
cohibendum eſt, ne in noua & nunquam audita de-
clinet. At eum opiniones ſunt varia, doctorum præ-
fertim eiufdem notæ, non eſt vitium proprii iudicij,
his magis quam illis adherere, ſi rationum momen-
ta, veritatem ſtare pro altera parte, efficacius expre-
ſerint. Neque enim iurauimus in verba alicuius, ſed
in verba veritatis, quare licet & decet ſine irreueren-
tia aliorum doctorum, eam ex ore docentis acci-
pere.

Negandum eſt etiam iudicium in rebus à tota
congregatione probatis, & ſumma omnium, qui bene
ſentiunt, conſenſione ſuſceptis, quibus quemque
ſuum particulare iudicium præferre tanta eſt impu-
dentia, tanta ſuperbia, vt vix poſſit ſermonibus expli-
cari. Huius audaciam pulcherrimè detegit Bernar-
dus hunc in modum: Leptra proprii conſilij eo per-
nicioſior eſt, quo magis occulta; & quo magis abun-
dat, tanto quiſque ſibi ſanior eſſe videtur. Hæc illo-
rum eſt, qui zelum Dei habent ſed non ſecundum
ſcientiam, ſequentes errorem ſuum & obſtinati in
eo, ita vt nullis velint conſiliis acquieſcere. Hi ſunt
vritatis diuiſores, inimici pacis, charitatis expertes,
vanitate tumentes, placentes ſibi, & magni in oculis
ſuis, ignorantés Dei iuſtitiam, & ſuam volentes con-
ſtituere. Et quæ maior ſuperbia, quam vt vnus homo
toti congregationi iudicium ſuum præferat, tan-
quam ipſe ſolus habeat ſpiritum Dei? Idololatriæ
ſcelus eſt, non acquieſcere, & quaſi peccatum ari-
olandi, repugnare. Eant nunc, qui ſe faciunt religio-
ſiores aliis, qui non ſunt ſicut cæteri hominum, ec-

Hor. ſer. 3.
de reſur-
rect.

A ce arioli & idololatræ facti ſunt: ſi tamen vel ei, qui
dixit hoc, pluſquam ſibi iudicant eſſe credendum.
Neque huic diſſonat veritatis ſermo, quem dixit:
Si Eccleſiam non audierit, ſit tibi ſicut Ethnicus &
Publicanus.] Huc vſque Bernardus. Iſtud autem
immane vitium ex tribus ſolet radicibus exoriri: Ex
ignorantia nempe, qua quis patrum inſtituta non in-
telligit: ex tepiditate, qua illa duriffima & minùs
captui humano accommodata coniectat: & ex ſu-
perbia, qua ſe aliis iudicio præferre indignum aut im-
moderatum non putat. His radicibus ſecuris abnega-
tionis applicanda eſt, vt mala proprii iudicij arbor
areſcat. Nam ſi ignorantia te decipit, o frater, quare
ſapientior, qui te maiorum leges doceat, præcep-
tionumque rationes exponat, quas quia non pru-
dentia carnalis, ſed eccleſtiſ ſapientia dictauit, non
debes rationibus humanis examinare, ſed ſpiritus
trutina ac lance diſcutere. Si autem tepiditas te fal-
lit, vide quia, quæ impoſſibilia ſunt apud homi-
nes, poſſibilia ſunt apud Deum.] Et hæc eadem præ-
ceſſores tui, Dei ſpiritu habentes, non tantum ſan-
cta & perfecta cenſuerunt, verum vt facilia & dele-
tabilia ſeruarunt. Te autem onerant, quia ſpiri-
tu ſeruoris ſepoſito, aecidia & ſocordia tentatione
turbaris. Si denique ſuperbia te inflat, ſcito hanc eſ-
ſe peſtem, quæ infectit hæreticos, & ab Eccleſia ſe-
parauit, & in tam miſeram calamitatem abire cogit.
Time igitur, ne dum hodie contrarium vnus
ſtaruti, & cras oppoſitum alterius legis ſentire facit,
paulatim à vero ſenſu tui inſtituti abſtrahat, &
tandem, ſi non à fide, at à Sanctorum congregatione
diuellat.

Pars etiam huius abnegationis eſt, ſi non tantum
Patrum ſcitta per contrarium iudicium reiciamus
nunquam, verum illa apud nos ipſos nec ad examen
vocemus. Paris enim reuerentiæ eſt, ſi ſubditus le-
gem à principe latam examinet, an iuſtum iubeat, &
ſi religioſus inſtituta ſanctiſſimorum Patrum inſpi-
ciat, & verſet, an æquum opportunumque præci-
pian: Si non credideris, inquit Iſaias, non permane-
bitis.] Quia nimirum quæ à patribus accepimus, ſim-
pliciter credenda ſunt, non curioſè inueſtiganda, ſi
volumus quieti in noſtra vocatione perſtare. Et via
ad illa intelligenda non eſt ſuperba & audax ipſo-
rum diſquiſitio, ſed modeſta ac reuerentiæ plena cre-
dulus. Qua ſi ea patrum inſtituta ſimplicitèr acce-
perimus, & opere compleuerimus, quam apta, quam
ſancta, quam perfecta ſunt, per experimentum col-
gnoſcemus. De qua re hæc optima & notatu di-
gniſſima legimus apud Caſſianum: Neque vos
moueatur, aut ab imitatione diuertat, ac retrahat, etiã
ſi vobis ad præſens alicuius rei vel facti ratio vel cau-
ſa non liqueat; quia eos, qui bene de cunctis ac ſim-
plicitèr ſentiunt, & vniuerſa, quæ à ſenioribus tradi-
geri ve perſpexerint, fideliter imitari magis quam
diſcutere ſtudent, per operis experientiam rerum
etiam omnium ſcientia ſubſequetur. Cæterum nun-
quam rationem veritatis intrabit, quiſquis à diſcu-
ſione cœperit erudiri: quia videns eum inimicus, ſuo
potius quam patrum iudicio confidentem, facile in
id vſque propellit, vt etiam illa, quæ maximè vitia
ac ſaluberrima ſunt, ſuperflua ei videantur & no-
xia. Atque ita præſumptioni eius callidus hoſtis il-
ludit, vt irrationabilibus definitionibus ſuis pertinaci-
tèr inhærendo, hoc ſolummodo ſibi ſanctum per-
ſuadeat, quod rectum atque iuſtiſſimum ſuæ tan-
tùm obſtinationis errore cenſuerit.] Hæc ille. Et
ſanè quod in omnibus ſcientiis & artibus iuſtè à no-
bis exigitur, vt aliqua ſine vlla hæſitatione creda-
mus, ex quibus acceptis ad alia minora, quæ ex

Matth.
18. 17.

Luca 18.
27.

Iſaias 7.
9.

Caſſia.
coll. 18.
c. 3.

illis sequuntur, disquisitione procedimus, non mi-
 rum si in scientio spiritus exigatur. Hæc autem
 in ista saluberrima scientia tanquam principia sunt,
 quæ primi patres ad eam edocendam vocari sanxe-
 runt. Horum ergo sanctiones discere, non mi-
 nus stultum est, quam si quis principia alicuius scienti-
 æ velit ad examen adducere. Ac proinde iudicium
 nostrum est maioribus submittendum, ita ut eorum
 instituta simpliciter accipientes, in ea inquirere ve-
 reamur.

Iudicium quoque proprium magna abnegatio-
 ne eget in rebus particularibus, quæ ad nostras ani-
 mas pertinent, & ad viam spiritus ambulandam, in
 quibus proprio iudicio regi, & magistri spiritualis
 documenta præterire, irreparabilia damna solet in-
 ducere. Vtinam non sæpissime vidissemus multos
 altiora se, contra superioris mandatum, præsumen-
 tes, aut minoribus, quam robustæ vires ferunt, ad-
 uersum idem mandatum studentes, æquale da-
 num incurrisse; quia aut parum aut nihil proficiunt,
 dum se regi & gubernari non sinunt. Sed vidimus,
 & plorauimus, quod in nobis ipsis iam sine vilo re-
 medio sumus experti. Diabolus enim, qui nostris
 semper insidiatur profectibus, & ut eis damnum af-
 ferat, transfiguratur se in Angelum lucis, feruos ad
 magnas corporis asperitates, ad immoderatos labo-
 res, ad onera importabilia: tepidos verò ad omne
 asperum declinandum & omne onus abiiciendum
 impellit. Qui si spirituali magistro credidissent, &
 illi indiscretionem, isti verò socordiam deposuissent,
 multa damna spiritualis profectus euitassent. Do-
 minus noster Iesus Christus leprosos, iam à lepra
 mundatos, mittebat ad sacerdotes, & dicebat: Ite,
 ostendite vos sacerdotibus,] ut illi scilicet expend-
 rent an vera an apparens esset salus illis restituta.
 Quo ostendit non mala solum, sed & bona, non pro-
 prio sed maiorum iudicio esse examinanda, si in
 omnibus tuti esse volumus. Nam qui proprio iudicio
 regitur, similis est secundum Anselmum, ei, qui
 proprio caret cultro, & meritò esurit, si alieno inci-
 dere nolit. Cultrum enim tuum, o frater, id est, iudicium
 tuum satis obtusum habes, licet tibi acutum
 & aptum ad secandum esse videatur. Illo nihil uti-
 liter incidis; quòd si alieno iudicio ad tua discernen-
 da non utaris, profectus spiritualis fame peribis. Meritò
 Paulus illos laudat, qui semetipsos dederunt
 primùm Domino, deinde nobis per voluntatem
 Dei. Quia videlicet gratissimum Deo sacrificium
 est; ut qui se illi per studium vitæ spiritualis tradunt,
 præpositis etiam ab ipso designatis se per obe-
 dientiam tradant. Qualis autem erit obedientia il-
 lius, qui in rebus minimis, scilicet in exterioribus
 obediens, in maioribus spiritualibusque non parer:
 qui præcipuum sui, nempe studiosa opera vitæ suæ,
 non ex superioris arbitrio, sed ex proprio iudicio
 disponit? Sanè qui patri spirituali, inquit Climacus,
 tunc quidem obedit, nunc verò inobediens est,
 is ei comparandus est, qui oculis suis modò colly-
 rium modò calcem imponit.] Profusus ita est: Nam
 collyrium imponit, quo oculos suos sanat, qui alte-
 rius sententiam sequitur, & statim calcem adhibet,
 qui oculos depascit, cum proprio iudicio guber-
 natur. Sciamus ergo iudicium proprium in rebus
 nostris maximè debere nobis esse suspectum, abne-
 gationeque esse cohibendum, ne in magnos errores
 incidamus.

Nectarum ad hoc genus obedientiæ nostræ ab-
 negatio procedat, sed etiam negemus iudicium in
 rebus agendis, ut non tam ex proprio sensu quam
 ex aliorum sententia illas peragamus. Tuta enim,

& sua via esse solet, quam omnes ingrediuntur;
 periculosa verò & tristis, quam sibi ipsi vnus solus in-
 uenit. Qui profectò aut errabit, aut alia incommoda
 non effugiet, aut vix poterit non de singularitate no-
 tari. Res itaque, præcipuè graues, ex aliorum consilio
 disponendæ sunt: Salus enim vbi multa consilia.]
 Minores verò, si nullum appareat inconueniens, an
 sic vel sic fiant, sine difficultate ex aliorum sententia
 potius quam ex nostra faciendæ, ut in his minoribus
 ad negandum iudicium nostrum paulatim assuesca-
 mus. Id autem maximè esse ad pacem congregatio-
 nis necessarium, docet optimè Hugo Victorinus, sic
 scribens: Hoc est, quod maximè adducit concordiam,
 si quisque non suam, sed alterius voluntatem
 facere studeat in bono. Et hoc est magna humilitatis
 indicium. Inde generatur obedientia, crescit cha-
 ritas, & pax, atque iustitia, & Ecclesiæ virtutes. Quòd
 si volo facere voluntatem meam & iste suam; sunt
 diuisiones, oriuntur lites, iræ quoque & rixæ, quæ sunt
 opera carnis. Et sicut ait Apostolus: Qui talia agunt,
 regnum Dei non consequentur.] Sunt quidam in
 congregatione obstinati in suo sensu, sapientes in
 oculis suis; nam quod in animo conceperint, hoc qua-
 si ex ratione defendunt, nec se aliis, sed alios sibi ap-
 plicari contendunt. Et si viderint non sibi obtempe-
 rari, statim commouentur & perturbantur. Tales so-
 lent esse rebelles mandatis seniorum, plurimùmque
 in eis regnat passio inobedienciæ & impatientiæ. Isti
 non sunt idonei ad concordiam.] Hæc ille. Bene des-
 cripti sunt, qui in negotiis & rebus agendis suo pro-
 prio iudicio fidunt. Qui si in vno punctum attingunt,
 in innumerabilibus errant; quoniam congregatio-
 nis sensui ex diametro se opponunt: illa verò solet
 è contrario in multis generaliter punctum attingere,
 & in paucis errare. In vno quidem voluntatem Dei
 implent, in hoc scilicet quòd malam vitam abiecerunt,
 & se per propositum spiritualis vitæ Domino
 consecrarunt, at in multis aliis ab ea discordant, nempe
 in his, in quibus nolunt sapientioribus consentire.
 Qui si dicant cum Saule: Impleui verbum Domini:
] Dicitur eis: Et quæ est hæc vox gregum, quæ reso-
 nat in auribus meis, & amëtorum, quæ ego audio?]
 Nam multa habent apud se clamantia & dicentia,
 quia in multis non Dei voluntatem, sed propriam ac
 proprium sensum exequuntur. Licet autem in omni-
 bus, vbi nullum peccatum est, nec notabile incom-
 modum speratur, saluberrimum sit aliorum iudicium
 sequi; at in rebus à Præfato iussis, in signis contumacia
 est, nolle proprium iudicium illis submittere. Quam
 Samuel in eodem libro Regum euidenter expressit:
 Quasi peccatum ariolandi est repugnare: & quasi sce-
 lus idololatriæ nolle acquiescere.] Quo loco non tam
 externam inobedienciam, quam iudicij proteritiam
 esse damnatam, Bernardus testatus est, cuius hæc
 sunt verba: Non ait, non acquiescere, sed nolle ac-
 quiescere; ut non iussioni simplex ipsa transgressio,
 sed voluntatis superba contemptio scelus idolola-
 triæ reputetur. Non est enim id ipsum, nolle obe-
 dire, & non obedire. Hoc quippe interdum erroris
 est, nonnunquam & infirmitatis: illud verò aut odio-
 sæ pertinaciæ aut contumaciæ non ferendæ.] Sic ille.
 Sed de hoc aliàs.

Vsus Mortificationis proprii iudicij.

His ergo excessibus iudicij proprii, malagma ab-
 negationis adhibebis, ne te, sicut Heronem à
 Calliano memoratur, in barathrum desperationis
 aut errorum deiciat.

I. Nullam doctrinam veram putabis, aut intel-

2. Cor. 11.

Luca 17. 14.

Ansel. li. de siml. c. 142.

1. Corin. 8. 5.

Climac. grad. 4. de obed.

Prou. 11. 14.

Hugo. in regul. Aug. c. 2.

Galat. 5. 21.

1. Reg. 15. 14.

1. Reg. 15. 23.

Bern. lib. de prace. pro ex di. spen. ar.

lectu complectēris, quam non sapientes catholici & filij Ecclesiæ fideles aliquando docuerint.

II. Institutiones à tota congregatione probatas magna veneratione suscipies, & quos eas refutare videris, vt monstra & animæ pestes abominaberis.

III. Maiorum decreta nunquam in examē adduces, sed illa, vt à maioribus tradita sunt, simpliciter intelliges, & vt congrua & vsui accommodata, tum opere tum sensu retinebis.

IV. In rebus ad tuam vitam & mores pertinentibus, nunquam te ipsum reges, sed aliorum iudicio gubernaberis.

V. Res externas alicuius momenti, nunquam sine consilio praueniente dispones.

VI. Ea quæ minoris momenti sunt, si nullum sequatur incommodum, potius ex aliorum iudicio, quam ex propria sententia, executioni mandabis.

Scitò que abnegationem proprij iudicij, Deo nostro omnium esse gratissimam; quoniam aliis, bestias, id est, sensus & affectus nostros, offerimus; hac verò præcipuam nostri partem & qua homines sumus, id est, mentem, maclamus.

De Mortificatione Passionum appetitus concupiscentis & irascentis.

CAPVT XI.

MNIS turba vitium animæ, triplici ordine continetur: quorum alter est supremus, memoriam, intelligentiam, voluntatemque complectens: alter infimus sensus, omnes externos, & mem-

bra corporis apta ad loquelam, & motum continens: tertius medius, appetitum & sensus interiores comprehendens. Hac tenus partem supremam & infimam mortificatione composuimus; nunc verò (ne nihil proteruum relinquatur) mediam nostri partem instituemus. Ab appetitu autem inchoandum videtur, quoniam facilius quam vaga cogitatio componitur. Is duplex est, alter concupiscentis, quo tendimus in bonum, vel malum, prosecutione, vel fuga, quatenus absolute bonum, vel malum est: alter irascentis, quo tendimus in bonum, vel malum, vt difficile ad obtinendum, vel difficile ad propulsandum. Duplex hic appetitus, sedes est passionum animæ, quæ sic appellata sunt; quoniam non sine aliqua immutatione corporis, huiusmodi affectus eliciuntur, qua corpus aliquid patitur, & pro ratione affectus dominantis aut contrahitur, aut dilatatur. In appetitu concupiscentis sex passiones collocantur, tres circa bonum, tres circa malum. Nam si appetitus hic inclinetur in bonum, quatenus sibi conueniens, resultat amor: si in bonum, vt absens est, & possibile possideri, resultat desiderium: si in bonum, vt præsens & obtentum est, resultat delectatio, qua appetitus in illo bono quiescit. Si verò per sensum interiore proponatur illi malum, vt sibi incommodum, insurgit odium: si malum, vt absens ac futurum, insurgit fuga: si malum, vt præsens, insurgit tristitia. In appetitu irascentis quinque passiones resident; tres circa bonum, duæ circa malum. Nam si bonum arduum ac difficile apprehendatur vt possibile, surgit spes obtinendi & audacia media applicandi: si apprehendatur vt impossibile, surgit desperatio: si verò malum arduum apprehendatur, vt futurum, elicitur timor, ac si præsens consideretur, accenditur ira, qua de eo, qui malum intulit, vitionem sumamus. Sunt igitur affectus, siue

A passiones appetitus vndecim: amor, & odium; desiderium, & fuga, delectatio, & tristitia: spes, audacia, & desperatio, timor, & ira.

He omnes passiones mortificationis spiritu frandanda sunt, si aliquem progressum in virtute sumus facturi. Illæ enim sunt instar nebulæ, quæ lumen rationis obscurant. Sunt quasi stercorea, quæ cor nostrum, nempe lectum Christi, turpant, & Spiritum sanctum, in nobis habitantem, contristant. Sunt compedes, & catenæ animam in terra detinentes, vt assurgere ad spiritualia & cælestia non possit. Nam animalis homo inquit Paulus, ille scilicet, qui more pecudis suis affectibus regitur, non percipit ea, quæ sunt spiritus Dei. His quidem affectibus minime per mortificationem cohibeatis, similes bestiis efficiuntur, quas ad commoda prosequenda & incommoda fugienda, non ratio, non virtus, sed appetitus impellit. Nec ideo est à sollicita mortificationis cura cessandum, quod iam sopitæ & compressæ videantur, quia nisi in seruitutem redigantur, cum minus cogitemus, nos facient vilitatum terrenarum amatores. Nota est nobis astutorum Gabaonitarum historia: Hi enim se de terra longinqua venire mentientes, & lassitudinem simulantes, Israelitas deceperunt, & se si non à seruitute, at à morte liberarunt. Hic est astus nostrorum affectuum, qui lassos & defectos se simulant, vt libertatem extorqueant, & nos sub commiserationis specie decipiant. Prudens autem Iosue, id est, iustus, licet eos non interficiat (neq; enim potest) at non placatur donec illos per mortificationem rationi & virtuti subiiciat. Non aliud de affectibus quam de immanibus feris cogitandum est. Quæ si in solitudine posita, aut in cauea compeditæ nemini officiant, non est quia cornibus, & dentibus, & ungulis, & feritate careant, sed quia nullus adest, in quem sua crudelitate deficiant. Ita prorsus affectus saepe non nocent, quia assidua abnegatione & funibus gratiæ ligantur, & in quadam occasione solitudine vinciti tenentur. Sed prodat se occasio ligandi, & suavis catena gratiæ ac nostræ cooperationis abscedat, & videbis, quam grauiter fera amoris, aut iræ, aut tristitiæ te vulneret. Si ergo monstruosum esset, & prodigio simile, quod homo equo factus similis pedibus & manibus ad terram pronus graderetur, bestia verò illi insideret, frango & habenis regeret, & calcitibus ad ambulandum instigularet, non minus prodigiosum est, quod fera passionis rationem post se trahat, & quasi illi insidens, quocumque appeti erit suus furor, impellat. Profecto quotiescumque passioni seruimus, ordinem naturæ peruertimus, prodigiosam vitam ducimus, & risui sapientium hominum, ac ludibrio Angelorum nos exponimus. Qualis enim est in oculis hominum, inquit Augustinus, qui in uersis pedibus ambulare videtur, talis est in oculis Angelorum, cui propria caro dominatur. Si ergo qui in uersis pedibus ambulat, apud homines risum mouet, cur non infamis sit apud Angelos, qui pedibus, id est, affectibus, rationem supponit?

B His etiam affectibus sapissime vulneramur, & plagis delictorum impositis vix semiviti relinquitur. Nonne amor vulnerat mentem, si ad vilia diligenda trahat? Nonne odium, si fratrem è corde propellat? Nonne tristitia, si feruorem spiritus contrahat? Nonne ira, si rationem obscurans vitionis desiderium accendat? Hæc & similia vulnera vitamus, cum affectus & concupiscentias cohibemus. Vnde pulchre Dorotheus: Subiciam, inquit, vobis similitudinem, cuius potissimum similis sit, qui passionem exercet & vlciatur. Homini puo similem sagittâ ab hoste percusso: qui sagittam

C Nonne amor vulnerat mentem, si ad vilia diligenda trahat? Nonne odium, si fratrem è corde propellat? Nonne tristitia, si feruorem spiritus contrahat? Nonne ira, si rationem obscurans vitionis desiderium accendat? Hæc & similia vulnera vitamus, cum affectus & concupiscentias cohibemus. Vnde pulchre Dorotheus: Subiciam, inquit, vobis similitudinem, cuius potissimum similis sit, qui passionem exercet & vlciatur. Homini puo similem sagittâ ab hoste percusso: qui sagittam

D Nonne amor vulnerat mentem, si ad vilia diligenda trahat? Nonne odium, si fratrem è corde propellat? Nonne tristitia, si feruorem spiritus contrahat? Nonne ira, si rationem obscurans vitionis desiderium accendat? Hæc & similia vulnera vitamus, cum affectus & concupiscentias cohibemus. Vnde pulchre Dorotheus: Subiciam, inquit, vobis similitudinem, cuius potissimum similis sit, qui passionem exercet & vlciatur. Homini puo similem sagittâ ab hoste percusso: qui sagittam

E Nonne amor vulnerat mentem, si ad vilia diligenda trahat? Nonne odium, si fratrem è corde propellat? Nonne tristitia, si feruorem spiritus contrahat? Nonne ira, si rationem obscurans vitionis desiderium accendat? Hæc & similia vulnera vitamus, cum affectus & concupiscentias cohibemus. Vnde pulchre Dorotheus: Subiciam, inquit, vobis similitudinem, cuius potissimum similis sit, qui passionem exercet & vlciatur. Homini puo similem sagittâ ab hoste percusso: qui sagittam

1. Cor. 2.
14.

Iosue 9.
5.

Aug.

Dorothei.
de c. 10.
in fine.